

Royal
HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Buck
Consultants
International

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

t.a.v. 5.1.2e

Rijnstraat 8

Den Haag

Postbus 20904

2500 EX Den Haag

ALLEEN PER EMAIL: 5.1.2e @minienw.nl en

5.1.2i @minienw.nl mailto:XXXX@minienw.nl

Contactpersoon: 5.1.2e

Telefoonnr.: 5.1.2e

Ons kenmerk: B18505-100-100

UW Kenmerk: 31181620

Datum: 23-09-2022

Onderwerp: Aanbiedingsbrief offerte BADI-2: Ontwikkeling leerplan rijbewijs B-opleiding in het kader van 'Advies Roemer van Rijles naar Rijonderwijs'

Geachte 5.1.2e

Dank voor het offerteverzoek voor het leveren van Ontwikkeling leerplan rijbewijs B-opleiding in het kader van 'Advies Roemer van Rijles naar Rijonderwijs'.

Namens het consortium Infram, HaskoningDHV Nederland BV en Buck Int. doen we u offerte voor de gevraagde dienstverlening. De werkzaamheden voor deze offerte zullen worden uitgevoerd door HaskoningDHV Nederland B.V. Bijgevoegd bij deze aanbiedingsbrief vindt u:

- Bijlage B Inschrijfstaat (ondertekend);
- Plan van aanpak.

5.1.1c

Voorwaarden

De aanbidding wordt uitgebracht onder de voorwaarden van de Raamovereenkomst advies- en ingenieursdiensten 2 (BADI-2). Onze combinatie conformeert zich aan de binnen deze raamovereenkomst geldende voorwaarden. De aanbidding heeft een gestandsdoeningstermijn van 60 dagen na de door u aangegeven uiterste datum van indiening.

Factureerder vanuit onze combinatie voor deze specifieke nadere overeenkomst is HaskoningDHV Nederland BV). De facturatiegegevens voor deze opdracht zijn:

- HaskoningDHV Nederland BV
- 5.1.5
- 5.1.5
- Postbus 1132 3800 BC Amersfoort

Voor vragen over deze offerte kunt u contact opnemen met:

- Inhoud offerte: de in het briefhoofd opgenomen contactpersoon;
- BADI-2 raamcontract: de raamcontractmanager namens de combinatie 5.1.2e 5.1.2e s@infram.nl);
- Praktische zaken over offerte en raamcontract: het office-management namens de combinatie, 5.1.2e 5.1.2e of 5.1.2e @infram.nl.).

Wij vertrouwen erop u hiermee een passende offerte te hebben gedaan en zien uw opdracht tot uitvoering graag tegemoet

Met vriendelijke groet,

Namens de combinatie Infram, HaskoningDHV Nederland BV, Buck Consultants Int.

5.1.2e

1 Plan van aanpak 'Ontwikkeling leerplan Rijbewijs B-opleiding' (G1)

Conform de aanbeveling van de commissie Roemer kan de probleemstelling van dit project als volgt worden geformuleerd:

"Introduceer een standaard nationaal leerplan theorie en praktijk voor de rijopleiding Rijbewijs B. Dit leerplan beschrijft de leerdoelen, de leerstof, de leermethoden en de wijze waarop de leerstof moet worden getoetst en geëxamineerd. Het is zowel sturend voor de inhoud en de vorm van de rijopleiding als voor de inhoud en de vorm van het rijexamen."

In ons voorstel beschrijven we het plan van aanpak dat ons in staat gaat stellen het leerplan voor het Rijbewijs B te ontwikkelen. Concreet gaat het om de maatregelen 2 tot en met 5b genoemd in het adviesrapport commissie Roemer onder bouwsteen 1 'Kwaliteit Opleiding'.

2. Introduceer een standaard nationaal leerplan praktijk en theorie voor rijbewijs B opleiding.

3. Bouw de rijopleiding op in fasen of modules.

4. Introduceer een verplicht landelijk leerlingvolgsysteem voor theorie en praktijk.

5a. Bouw per leerling een leerportfolio op.

5b. Doorbreek de afhankelijkheidsrelatie van leerling ten opzichte van rijinstructeur, door invoering van de collegiale toets.

Naast de leerdoelen, de leerstof en de leermethoden beschrijft het leerplan ook de wijze waarop de leerstof moet worden getoetst en geëxamineerd. Daarom is een nauwe relatie met de eerste drie maatregelen van bouwsteen 2.

7. Laat het theorie- en praktijkexamen bestaan uit meerdere toetsmomenten.

8. Voer een meer competentiegericht beoordeelingsysteem in.

9. Neem die onderdelen, die niet betrouwbaar en valide te toetsen zijn in het examentraject, verplicht op in de opleiding.

Bovendien beschrijven we in de offerte een werkwijze voor een impactanalyse van het opgeleverde leerplan, waarbij onder meer de gevolgen van kosten en regeldruk voor rijnschool en leerling inzichtelijk worden gemaakt.

In tabel 1 staan de deelproducten beschreven die we per stap opleveren en uit welke elementen de deelproducten bestaan. In het eindproduct brengen we alle onderdelen samen tot een eindrapport met het Leerplan Rijbewijs B-opleiding.

Tabel 1 Overzicht op te leveren deelproducten met elementen

Stap	Deelproduct met elementen
1	Deelproduct 1: Eindnotitie te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding
2	Deelproduct 2: Eindnotitie leerdoelen voor de leerling
3	Deelproduct 3: Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp van de rijopleiding incl. voorstel voor integratie van theorie- en praktijkdeel op onderdelen
4	Deelproduct 4: Eindnotitie Modulair toetsen, examineren en eisen leerportfolio
5	Deelproduct 5: Eindnotitie Impact analyse kosten en regeldruk voor rijnscholen en leerling

Ontwikkeling van het leerplan: inhoudelijk afbakening

In deze opdracht ontwikkelen we via een aantal stappen het leerplan Rijbewijs B-opleiding in kader van 'Advies Roemer Van Rijles naar Rijonderwijs'. In het vervolg van deze offerte noemen we dit 'het leerplan'. In principe zouden we moeten spreken over een 'proeve' van een leerplan, omdat over een aantal onderdelen voorlopige keuzes worden gemaakt, waarvoor ofwel de condities voor invoering nog niet gerealiseerd zijn en/of waarover politieke besluitvorming zal moeten plaatsvinden. Eén ervan is dat op dit moment nog geen sprake is van een Curriculum Commissie Autorijonderwijs (CCA), waarvan verwacht wordt dat deze het verplichtende leerplan vaststelt en toeziet op de implementatie ervan. In het onderhavige project is het benodigde wetgevingstraject en de opbouw van de organisatie nog niet voltooid. Wel gaan we met het oog daarop in het ontwikkelingsproces van het leerplan werken met de vereiste typen expertise en betrekken we belangrijke stakeholders bij het proces. Dit doen we in de vorm van een werkgroep met stakeholders die ons adviseert, met ons meedenkt en feedback geeft op onze voorstellen. Daarnaast stellen we voor om een breder samengestelde klankbordgroep bij de ontwikkeling van het leerplan te betrekken. Op functies en samenstelling van beide groepen gaan we in paragraaf 1.2 nader in.

In onze aanpak verwerken we de meest recente wetenschappelijke inzichten over essentiële rijcompetenties, methoden voor opleidingsontwerp, instructie en feedback, en toetsing. In aanvulling op de aanbevelingen van commissie Roemer, maken we zoveel mogelijk gebruik van de uitkomsten van relevante, recente projecten in Nederland, en nemen we belangrijke wetenschappelijke inzichten mee, waaronder de resultaten van de pilot collegiale advisering, de wetsevaluatie '2toDrive', ervaringen van het experiment 'Roze Pasje Ander Jasje' en

recente relevante wetenschappelijke inzichten (zoals het onderzoek naar hogere-ordevaardigheden en het onderzoek 'naar een meer efficiënte initiële rijopleiding in Nederland'). Ook kijken we naar relevante buitenlandse onderzoeken, zoals:

- De RUE-studie van CIECA, waarin een raamwerk wordt geschetst van rijvaardigheidscompetentie, en een opzet voor een curriculumraamwerk in Europees verband.
- Bestaande leerplannen in West-Europese landen (zoals curriculum voor de B-rijopleiding in Noorwegen).
- Internationale literatuur over effectieve rijopleidingen.

Stap 1: Ontwikkelen van de te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding

Als onderlegger van en vooruitblik op het leerplan werken we een aantal uitgangspunten voor de belangrijkste onderdelen van het leerplan uit. Richtinggevend zijn daarbij in eerste instantie de aanbevelingen van de commissie Roemer. Door middel van raadpleging van relevante literatuur, recente studies en consultatie van experts ontwikkelen we voor elk onderdeel een voorstel, dat we daarna aan een werkgroep van belangrijke stakeholders voorleggen. In aanvulling op het literatuuronderzoek benaderen we ons internationale netwerk om actuele ontwikkelingen in kaart te brengen. Dat doen we in eerste instantie via een korte enquête. Vervolgens benaderen we een aantal experts voor een interview. Hieronder geven we alvast een korte lijst met voorbeelden van het type uitgangspunten voor leerdoelen, educatief ontwerp en toetsing.

Uitgangspunten bij het formuleren van leerdoelen:

- *De leerdoelen hebben betrekking op direct observeerbaar taakgedrag;*
- *Een eerste dimensie in de leerdoelen zijn de lagen van de rijtaak bevat meerdere lagen, die alle aan de orde dienen te komen (GDE-matrix als uitgangspunt);*
- *Een tweede dimensie in de leerdoelen betreffen effectcriteria van rijbekwaamheid: veilig, verantwoordelijk, sociaal, vlot en milieubeschermend rijgedrag;*
- *Een derde dimensie in de leerdoelen betreft de balans in weten, kunnen, willen en zelfsturing;*
- *In de doelen is voorzien in geleidelijke opbouw en dekking van verkeerssituaties en in geleidelijke opbouw van de taakcomplexiteit;*
- *In de doelen anticiperen we ook op toekomstige ontwikkelingen, denk daarbij aan gebruik van ADAS en autonoom rijden.*

Mogelijke uitgangspunten van educatief ontwerp:

- *De uitgangspunten van het leerplan worden ondersteund door een bewezen en wetenschappelijk gefundeerd ontwerpmodel;*
- *Het leerplan is gebouwd rondom concrete en complete rijtaken;*
- *Er is een opbouw in taakordening van gemakkelijk naar moeilijk;*
- *Noodzakelijke theoretische kennis (zoals regels) wordt in context aangeleerd; dat wil zeggen just-in-time theoretische kennis over de rijtaakinhoud die aansluit aan op de praktijklessen;*
- *Streven naar transfer: nieuwe routes en nieuwe omstandigheden;*
- *Lesroutes zijn aangepast op het ontwikkelde niveau van rijbekwaamheid.*

Mogelijke uitgangspunten van toetsing en evaluatie:

- *Gestreefd moet worden naar een vorm van programmatisch toetsen;*
- *Formatief evalueren, mix van instrumenten: rijdocenten houden systematisch de leervorderingen van hun leerlingen bij en hanteren daarbij een mix van on-the-fly observaties, leskaarten en objectieve metingen in verkeersscenario's met toenemende complexiteit en bij een toenemende zelfstandigheid van de leerling in een daartoe te ontwikkelen leerlingvolgsysteem;*
- *Formatief evalueren, zelfevaluatie: Zelfevaluatie maken een wezenlijk onderdeel uit van instructie, leren en evalueren ter vergroting van het eigenaarschap van het leerproces van de leerling en met het oog op de ontwikkeling van realistisch zelfbeeld van de eigen bekwaamheid, kalibratievaardigheid;*
- *Summatief evalueren: aan het eind van iedere module wordt de rijbekwaamheid beoordeeld in een daartoe uit te voeren praktijkrit, onder vooraf bepaalde landelijk vergelijkbare taakomstandigheden. De resultaten op deze toetsing tellen mee in het eindoordeel over de rijbekwaamheid (en daarna bevoegdheid) van de leerling.*

Mogelijke uitgangspunten bij de invoering en implementatie van het leerplan:

- *Bij de ontwikkeling van het nieuwe leerplan maken we een analyse van bestaande 'good practice' als het gaat om leermaterialen van uitgeverijen en succesvolle rijopleidingen;*
- *Bij de ontwikkeling van het nieuwe leerplan sluiten we ons aan bij wat als haalbaar en realistisch is in de opleidingsbranche om zo onrealistische oplossingen te voorkomen.*

Resultaten en mijlpalen stap 1

- Tussenresultaat stap 1: Conceptnotitie kwaliteitseisen voor de rijopleiding;
- Mijlpaal stap 1: Toetsing conceptnotitie kwaliteitseisen voor de rijopleiding door werkgroep;
- Eindresultaat stap 1: Eindnotitie kwaliteitseisen voor de rijopleiding.

Stap 2: Ontwikkeling van leerstandaarden en leerdoelen van de rijopleiding

Het tweede deelproduct betreft een overzicht van leerstandaarden en leerdoelen van de rijopleiding. Met behulp van de in stap 1 ontwikkelde uitgangspunten maken we een opzet voor leerdoelen rijopleiding B. Daarbij raadplegen wij bestaande documenten (zoals de Rijprocedure B) en nieuwe documenten om tot een eerste doelenoverzicht te komen.

Speciale aandacht besteden we aan relatief nieuwe vaardigheden, met name hogere orde vaardigheden zoals kalibreren, gevaarpredictie en die deels al in internationale programma's maar ook in de Rijopleiding Op Maat worden gehanteerd. Ook besteden we meer aandacht aan leerdoelen die het combineren van leef- en werktaken en verplaatsingen betreffen.

Om inzicht te verschaffen in de opbouw van leerdoelen tijdens de opleiding wordt niet alleen een inventarisatie van *einddoelen* maar ook van *tussendoelen* gemaakt. We gaan daarbij uit van vier opleidingsfasen, zoals die nu in Rijopleiding in Stappen (RIS) en Rijopleiding Op Maat (ROM) worden onderscheiden. In tabel 2 is een voorstel voor een ordeningsschema gemaakt van de einddoelen, die dus nog verder worden uitgesplitst naar doelen per module. Dit schema sluit aan bij de matrix met Goals of Driver Education (GDE) met de aanvulling dat meer aandacht besteed zal worden aan de hogere-ordevaardigheden. Het schema wordt nog aangepast op grond van de eerder besproken bronnenstudie en de uitkomsten van feedback van de werkgroep.

Tabel 2 Ordeningsschema voor einddoelen van de rijopleiding

	Basisvaardigheden		Hogere-ordevaardigheden ¹		
	A) Weten en begrijpen (noodzakelijke onderliggende kennis)	B) Beslissen en handelen (correct uitvoeren taakprocessen)	C) Cognitieve hogere-ordevaardigheden (situatiebewustzijn, gevaarherkenning)	D) Kalibratie (realistisch zelfbeeld van de eigen vaardigheden)	E) Sociaal-affectieve vaardigheden (tonen van empathie, impulscontrole, omgaan met groepsdruk e.d.)
<i>Combineren van leef- en werktaken en verplaatsingen</i>					
<i>Planning en navigatie van de route</i>					
<i>Oplossen van verkeerssituaties</i>					
<i>Omgaan met het voertuig</i>					

Resultaten en mijlpalen stap 2

- Tussenresultaat stap 2: Conceptnotitie leerdoelen voor de rijopleiding.
- Mijlpaal stap 2: Toetsing conceptnotitie leerdoelen voor de rijopleiding door werkgroep.
- Eindresultaat stap 2: Eindnotitie leerdoelen voor de rijopleiding.

Stap 3: Modulaire opbouw - educatief ontwerp van de rijopleiding

Het derde deelproduct betreft de opbouw van de opleiding. Op welke manier en op welk moment wordt in de opleiding aandacht besteed aan welke onderwijsmethoden om de verschillende doelgebieden per module te bereiken? Centraal staat het educatief bouwwerk volgens een modulair opgebouwd systeem.

Bij de ontwikkeling van de modulaire opbouw maken we gebruik van bestaande (succesvol) gebleken aanpakken (zoals RIS en ROM). En sluiten we aan bij internationale 'good practices'. Wij gaan ze echter zowel aanpassen als aanvullen op basis van de in stap 1 ontwikkelde uitgangspunten en op grond van inzichten uit recente projecten in binnen- en buitenland. Belangrijke deelonderwerpen zijn daarbij de integratie van theorie en praktijk, te gebruiken onderwijsmethoden en leermiddelen. Inhoudelijk gaat het om een meer prominente plaats voor de hogere orde vaardigheden.

¹ Inclusief de benodigde kennisbasis.

We ordenen de leerdoelgebieden in module 1 tot en met 4 naar componenten voor de opleiding (theorie en praktijk) en naar de wijze waarop toetsing en leerling-portfolio vorm krijgen. Tabel 3 geeft een eerste indruk van de focus in module 1. De groene arcering duidt de focus in module 1 aan. Op soortgelijke wijze wordt de focus op leerdoelgebieden in de volgende modules uitgewerkt. Alle 'cellen' worden uitgewerkt in nadere beschrijvingen.

Tabel 3 Impressie van aspecten van educatief ontwerp in module 1 van de rijopleiding

	Module 1: sterk ondersteund rijden van eenvoudige routes van afgeschermd tot taakomstandigheden				
	Opleiding		Toetsing en leerlingportfolio		
Leerdoelgebieden	Ondersteunend e theoriekennis Online - boek - lokaal – simulator	Praktijk van rijtaken in de auto	Voortgangs- Registratie (leerlingvolg-systeem)	Formatieve toetsen	Summatieve toetsen
Leefstijl en rijden met een doel					
Plannen en navigeren					
Oplossen verkeerssituaties					
Voertuigbediening					
Situatiebewustzijn en gevaarherkenning					
Kalibratie- en zelfevaluatie					
Sociaal-moreel-perspectief wisselen					
Noodzakelijke theoretische kennis					

Resultaten en mijlpalen stap 3

- Tussenresultaat stap 3: Conceptnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp incl. integratie van theorie en praktijk van de rijopleiding.
- Mijlpaal stap 3: Toetsing conceptnotitie modulair opleiden – educatief ontwerp incl. integratie van theorie en praktijk van de rijopleiding door werkgroep.
- Eindresultaat stap 3: Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp incl. integratie van theorie en praktijk van de rijopleiding.

Stap 4: Modulair toetsen, examineren en het leerportfolio

In het advies van de commissie Roemer wordt benadrukt dat er meerdere beoordelingsmomenten zouden moeten zijn. Sterker nog, er wordt aanbevolen om te werken met een (landelijk) leerlingvolgsysteem gedurende de rijopleiding en de opname van alle vorderingscores in een leerling-portfolio.

Het vierde product bouwt voort op het derde product en betreft het bouwwerk van assessment, evaluatie en examinering tijdens de rijopleiding. Toets-technisch kan het vierde product worden samengevat met het begrip programmatisch toetsen.

Programmatisch toetsen is een benadering waarbij we naar de gehele ontwikkeling van de leerling kijken. De leeruitkomsten van de gehele rijopleiding vormen de ruggengraat waarop beslissingen worden gebaseerd (summatief doel) en de ontwikkeling van de leerling wordt gevolgd (formatief doel). Het doel van programmatisch toetsen is én het optimaliseren van de betrouwbaarheid en validiteit van beslissingen én het stimuleren van het leerproces van de leerling.

Bij programmatisch toetsen ontstaat het inzicht in de ontwikkeling van de leerlingen door het inzetten van een mix van verschillende zogenoemde datapunten. Kenmerkend voor deze datapunten (bijvoorbeeld vorderingen op leskaarten, scores op deoltoetsen, zelfevaluatie) is dat bedoeld zijn om feedback te verschaffen aan de leerling.

De datapunten maken de ontwikkeling van de leerling inzichtelijk en helpen de dialoog tussen leerling en rijdocent. Door het op een juiste wijze inzetten van de mix van datapunten worden leeruitkomsten meerdere keren beoordeeld zonder dat daar een beslissing aan vasthangt. De zwaarwegende beslissing over rijbevoegdheid wordt pas genomen als voldoende datapunten zijn verzameld om een betrouwbare of robuuste beslissing over de leerling te kunnen garanderen.

Als nadere uitwerking van het educatief ontwerp (zie Tabel 3) ontwikkelen we een raamwerk voor programmatisch toetsen waarin we aan de hand van concrete voorbeelden zullen beschrijven welke leerdoelgebieden van de rijopleiding in welke module en met welk doel worden getoetst. Het gaat daarbij om 1) formatieve toetsing om vast te stellen hoever de leerling is, waardoor het leerproces wordt ondersteund en 2) summatieve toetsing om te bepalen of leerdoelen bereikt zijn met uiteindelijk (al of niet) certificering (is de leerling klaar?). Ook maken we onderscheid naar leerdoelgebieden die vooral in de theorieopleiding respectievelijk de praktijkopleiding worden getoetst. Alle onderscheiden leerdoelgebieden kunnen zowel in de theorie- als praktijk praktijkopleiding formatief worden getoetst.

Een deel van de leerdoelgebieden is op dit moment moeilijk of niet *summatief* toetsbaar in het kader van het huidige theorie- en praktijkexamen B, omdat daartoe toetstijd en taakgelegenheden ontbreken of omdat deze niet valide en betrouwbaar te toetsen zijn. Voorbeelden daarvan zijn sociaal-emotionele vaardigheden (zoals perspectief wisselen met andere weggebruikers, kalibratievermogen (het kunnen kiezen van die rijtaken die overeenkomen met de eigen ontwikkelde bekwaamheid, dus niet te moeilijk) en correcte zelfevaluatie. In de ontwikkeling kunnen deze leerdoelgebieden verplicht onderdeel worden van formatieve toetsen het plan voor programmatische toetsen. Zo kunnen bijvoorbeeld leermateriaal-gebaseerde formatieve toetsen worden ingezet, zoals bijvoorbeeld een computer-based test met scorefeedback over het eigen kalibratievermogen of het vermogen perspectief wisselen met andere verkeersdeelnemers. Het programma kan tevens een begin zijn van een dashboard voor een leerling-portfolio, waarin alle datapunten een plaats hebben.

Behalve de programmering van toetsing worden ook richtlijnen ontwikkeld voor de samenstelling ervan, de te kiezen taken, wijze van scoring en eisen aan de beoordelaars, vorming van toetsscores en de weging van datapunten tot een eindoordeel. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van Evidence-Centered toetsontwerp.

Bij dit proces wordt nauw samengewerkt met belangrijke stakeholders. Dan gaat het met name om het CBR dat een centrale speelt bij de uitvoering van de maatregelen van bouwsteen 2 van het Roemer advies. Daarnaast zijn ook de uitgevers van belang; zij moeten immers een en ander vertalen in geschikte leermiddelen. Het CBR heeft vooral een rol bij summatieve beslissingen en de uitgeverijen bij formatieve beslissingen

Resultaten en mijlpalen stap 4

- Tussenresultaten stap 4:
 1. Conceptnotitie modulair examineren en toetsen (incl. rijtaken die moeilijk of niet betrouwbaar te toetsen zijn).
 2. Concept dashboard eisen voor leerling-portfolio.
- Mijlpaal stap 4: Toetsing conceptnotitie modulair examineren en toetsen en dashboard eisen voor leerling-portfolio.
- Eindresultaat stap 4: Eindnotitie modulaire examineren en toetsen en dashboard eisen voor leerling-portfolio.

Stap 5: Impactanalyse kosten en regeldruk voor rij scholen en leerling

Om inzicht te krijgen in de kwantitatieve regeldrukeffecten van het nationaal leerplan, vergelijken we de regeldruk voor rij scholen en leerlingen in (a) de huidige situatie, met (b) de beoogde situatie (het leerplan). In overleg met de opdrachtgever kan dit uitgebreid worden naar bijvoorbeeld het CBR en IBKI. Het verschil tussen deze situaties maakt de impact van het leerplan onderbouwd en herleidbaar inzichtelijk. Voor het in kaart brengen van regeldruk

sluiten wij in onze methodiek aan bij de door het ministerie van EZK voorgeschreven Handboek meting regeldrukkosten.

Op basis van brononderzoek werken we met behulp van het Standaard Kostenmodel allereerst de huidige situatie uit. Hier starten we al mee gelijktijdig met stap 3. Voor verplichtingen ten aanzien van bijvoorbeeld 'opleiding', 'toetsing' en 'examinering' geven we aan welke concrete werkzaamheden en tijdsbestedingen nodig zijn om hieraan te voldoen (P). Ook geven we aan wat de omvang is van de doelgroep die te maken heeft met een bepaalde verplichting (Q). We berekenen de totale kosten van de huidige situatie door de lasten per handeling te vermenigvuldigen met de omvang van de doelgroep ($P \times Q$).

Op basis van de resultaten van stap 1 tot en met 4 wordt vervolgens met behulp van het SKM de beoogde situatie (het leerplan) kwantitatief in kaart gebracht. Dit betekent dat we voor zowel de P (verplichtingen, werkzaamheden en tijdsbesteding) als de Q (omvang van de doelgroep en frequentie voor uitvoering) het proces uitwerken en analyseren in het SKM. Dit beoogde proces wordt getoetst, aangescherpt en verrijkt in 6 tot 8 interviews met rij scholen en in 2 tot 4 interviews met leerlingen. Met de berekening van de huidige en afgestemde beoogde situatie ontstaat een afgestemd inzicht in de kwantitatieve effecten van het leerplan.

De resultaten stemmen we af tijdens een interactieve werksessie (5) met projectgroep.

Resultaten en mijlpalen stap 5

- Tussenresultaten stap 5: Conceptnotitie regeldrukeffecten voor rij scholen en leerlingen.
- Mijlpaal stap 5: Afgestemd en onderbouwd inzicht in regeldrukkosten van rij scholen en leerlingen in beoogde situatie.
- Eindresultaat stap 5: Eindnotitie regeldrukeffecten voor rij scholen en leerlingen.

Stap 6: Opstellen eindrapportage

In deze laatste stap combineren we de deelproducten van de vorige stappen om vorm te geven aan het concept leerplan. De deelproducten vormen de inhoud van het rapport. We beschrijven het stapsgewijze proces van de ontwikkeling van het leerplan en leggen de verbanden tussen de deelproducten. Ook bespreken we belangrijke punten en uitdagingen bij de uitvoering.

We zullen het concept leerplan tijdig delen en presenteren met de klankbordgroep en hun feedback beoordelen om het eindproduct op te leveren; het eindrapport met de gedetailleerde beschrijving van het concept nationaal leerplan.

Resultaten en mijlpalen stap 6

- Tussenresultaten stap 6: Conceptrapport met concept leerplan rijbewijs B.
- Mijlpaal stap 6: Toetsing concept leerplan door klankbordgroep.
- Eindresultaat stap 6: Eindrapport met definitieve versie leerplan rijbewijs B.

1.2 Communicatie met opdrachtgever en belanghebbenden

In de aanpak borgen wij dat belangrijke stakeholders (zoals CBR, IBKI en de Koepel Rijopleiding en Verkeerseducatie i.o.) een directe rol hebben bij belangrijke deelstappen. Daarnaast stellen wij voor een breder samengestelde klankbordgroep te informeren over het project. De governance/overlegstructuur stellen we in het startoverleg met lenW vast. Hieronder doen we een voorstel voor de overlegstructuur.

Afstemming met Opdrachtgever

Het uitvoeren van dit project vraagt een duidelijke organisatie, bewaking van het proces en een goede samenwerking. Hiervoor werken wij in een transparante structuur samen met de opdrachtgever. Tijdens het project is er een aantal vaste overlegmomenten die we samen met de opdrachtgever inplannen. Wij stellen voor aan het begin van het project een startoverleg in te plannen (bij voorkeur fysiek) en minstens na afloop van elke maand een voortgangsoverleg te hebben (online via Teams, waar nodig fysiek). In deze overleggen maken we gezamenlijk duidelijke werkafspraken, gaan we in op de stand van zaken van het project, eventueel al bereikte resultaten en eventuele consequenties hiervan voor de planning. De projectleider, 5.1.2e, is het eerste aanspreekpunt voor de opdrachtgever. Tijdens het project checken we met opdrachtgever in ieder overleg of de afstemming afdoende is of dat aanpassingen nodig zijn. Mocht er behoefte zijn aan vaker en korter afstemmen bijvoorbeeld, dan regelen we dit in. Tussen de voortgangsoverleggen door houdt 5.1.2e de opdrachtgever op de hoogte via mail of telefoon over zaken die tussentijds besproken of afgestemd dienen te worden. Andersom is zij het eerste aanspreekpunt voor de opdrachtgever als daar aanleiding toe is.

Werkgroep leerplan autorijonderwijs

Om relevante stakeholders adequaat te betrekken bij de ontwikkeling van het leerplan stellen we voor om een werkgroep leerplan autorijonderwijs op te richten. Deze werkgroep komt tijdens een aantal bijeenkomsten samen (bij voorkeur fysiek, zonodig hybride) met het oog op de ontwikkeling en validering van de diverse ontwikkelstappen. In deze werkgroep nemen relevante stakeholders deel, zoals de opdrachtgever I&W, het CBR, IBKI en de Koepel Rijopleiding en Verkeerseducatie². Uiteraard zijn ook de uitvoerders (RHDHV en DABB) in de werkgroep vertegenwoordigd. De exacte samenstelling wordt in overleg met I&W bepaald.

In totaal gaan we vijf werksessies met de werkgroep organiseren, bij de eerste 5 stappen zoals beschreven in het plan van aanpak. Tijdens elke sessie worden de concept deelproducten voorgelegd aan de werkgroepleden. Op basis van de ontvangen feedback werken we deelproducten verder uit. Bovendien gebruiken we elke bijeenkomst om input op te halen voor de impact- en risicoanalyse.

Ter voorbereiding op iedere werkgroepsbijeenkomst krijgen de leden de concept deelproducten toegezonden. Daarnaast worden bij werksessie 3 en 4 enkele vragen voorgelegd die te maken hebben met de mogelijke impact (omtrent verplichtingen, risico's maar ook kansen die onderdelen van het voorstel met zich mee kunnen brengen. Met het oog op de impactanalyse informatie omtrent verplichtingen gaan verzamelen.

Het resultaat van het oprichten van deze werkgroep is dat de kennis van stakeholders optimaal wordt benut en dat betrokkenheid en draagvlak ontstaat voor de aanpak.

Klankbordgroep

Met het oog op het creëren van een breed draagvlak stellen wij voor om naast de werkgroep een klankbordgroep samen te stellen. Deze groep met stakeholders willen we aan het begin en aan het einde van het traject informeren over het project. In de klankbordgroep moeten onder andere vertegenwoordigers van de doelgroep beginnende bestuurders zijn vertegenwoordigd (TeamAlert) en meer breed georiënteerde maatschappelijke organisaties zoals VVN en ANWB. Voor de samenstelling van de groep stellen we voor om aan te sluiten bij de begeleidingsgroep die ten behoeve van de commissie Roemer is geformeerd. Ook hier wordt de exacte samenstelling in overleg met I&W bepaald. We stellen voor om aan het begin en eind van het traject een fysieke bijeenkomst te organiseren waarop we de klankbordgroep informeren over de aanpak (1^e sessie) en uitkomsten (2^e sessie). In beide sessies is ruimte voor de klankbordgroep om vragen te stellen, feedback en input te geven.

1.3 Randvoorwaarden voor de uitvoering van het plan van aanpak

De belangrijkste randvoorwaarden om het hierboven beschreven plan van aanpak gedegen en volgens planning uit te kunnen voeren, zijn:

- Een gezamenlijk en gedragen beeld van de aanpak en duidelijke afspraken over de uitvoering, rol en taakverdeling. Daarvoor is het startoverleg met opdrachtgever van belang en het startoverleg dat het projectteam intern heeft.
- Beschikbaarheid en tijd van stakeholders om aan de werkgroep en/of klankbordgroep deel te nemen en input te geven. Daarvoor checken we direct bij oprichting van de werkgroep de tijd en beschikbaarheid van de stakeholders, maken we duidelijk welke inbreng en tijdsinvestering verwacht wordt en plannen we werkgroep sessies en klankbordgroepen ruimschoots van tevoren in.
- Beschikbaarheid van relevante studies voor literatuuronderzoek.

2 Planning, risico's en risicomitigatie (G2)

2.1 Tijdsplanning en investering

In tabel 4 zijn de werkzaamheden opgenomen met bijbehorende mijlpalen (groen), deelproducten en kosten (excl. BTW).

² In de koepel is sprake van drie 'kamers': één voor rij scholen, één voor uitgeverijen en één voor de instructeursopleidingen. Via deze kamers worden niet alleen de brancheorganisaties bij het ontwikkelproces betrokken, maar ook de uitgeverijen en de instituten die de instructeurs opleiden.

2.2 Risico's en risicomitigatie

Hieronder beschrijven we de risico's met betrekking tot dit project, samen met de relevante beheersmaatregelen.

#	Risico's	Beheersmaatregelen
1	De introductie van een verplicht leerplan waartoe Wet- en regelgeving zal moeten worden aangepast heeft het risico in zich dat er onvoldoende draagvlak is onder doelgroepen/stakeholders voor de deelproducten en/of het Leerplan. Gebrek aan draagvlak kan veroorzaakt worden doordat de verandering tot weerstand leidt bij stakeholders voor wie de introductie gevolgen heeft, zoals de rij scholen.	Door stakeholders vanaf de start van het proces actief en zorgvuldig bij dit project te betrekken zorgen wij ervoor dat weerstanden worden weggenomen en toegewerkt wordt naar een gedragen concept-leerplan. Concrete acties die wij ondernemen zijn o.a.: <ul style="list-style-type: none"> Duidelijk en regelmatig en op verschillende manieren (op maat) met stakeholders communiceren. Organiseren van een werkgroep bijeenkomsten waarin stakeholders meegenomen worden en gelegenheid krijgen input te leveren op concept deelproducten. Organiseren van een klankbordgroep aan het begin en eind van het traject om stakeholders te informeren. Eventuele weerstanden vroegtijdig benoemen en verschillende belangen afwegen. Positieve gevolgen van de verandering vanuit het perspectief van iedere stakeholder benoemen. Werken aan een oplossing die voor verschillende partijen passen.
2	Gegeven de duur van het project bestaat er een risico vanuit het perspectief van teamcontinuïteit .	Zoals bij G3 Projectteam is beschreven, hebben we zowel binnen en als buiten het projectteam voldoende mogelijkheden voor achtervang. We beschikken over een groot team met veel van de gevraagde expertise.
3	Een risico gerelateerd aan externe factoren is vertraging als gevolg van overmacht.	De planning voorziet voldoende flexibiliteit om de werkzaamheden binnen de tijd af te ronden. Werkzaamheden zoals bronnenstudies kunnen zelfstandig en in verschillende periodes worden uitgevoerd. Uiteraard onderhouden we actief contact met opdrachtgever, projectteam en stakeholders. Bovenstaande garandeert dat wij het project weer snel en eenvoudig kunnen oppakken zodra de overmachtssituatie is opgeheven.
4	Een ander risico gerelateerd aan externe factoren is verstoring in het proces door COVID-19 maatregelen; fysieke werksessies zijn niet toegestaan of lastig te organiseren.	Dit zal weinig tot geen effect hebben op de voortgang van het project, omdat wij uitgebreide ervaring hebben met digitale samenwerkingsvormen, en opdrachtgever, stakeholders en onderaannemers hierin actief kunnen ondersteunen.

3 Samenstelling van het projectteam (G3)

We bieden voor deze complexe aanvraag aan vanuit een best team approach. Ons team bestaat uit ervaren onderzoekers, projectleiders en experts met ruime bekendheid met het veld en uitgebreide kennis en expertise van de rijopleiding. Eveneens beschikt ons team over veel kennis en expertise op het gebied van didactiek van leerplannen en van toetsen en examineren. De teamleden werken geregeld samen aan projecten rondom rijopleiding en projectmatige vaardigheden zijn ruimschoots aanwezig. De onderwijskundige kennis die nodig is voor deze complexe opgave komt tot stand door samenwerking met **5.1.2e**. Voor het uitvoeren van de impactanalyse hebben we de best mogelijke partner hiervoor gezocht. Dat is ons inziens SIRA-consulting met wie we eerder hebben samengewerkt. We voeren de werkzaamheden voor de impactanalyse daarom in nauwe samenwerking met hen uit. **5.1.1c**

In de profielbeschrijving hieronder leest u over de kennis, kunde en ervaring van de medewerkers in ons team en wat hun rol bij de ontwikkeling van het Leerplan rijbewijs B-opleiding zal zijn.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Tabel 4. Planning met werkzaamheden, bijbehorende mijlpalen (groen), deelproducten en kosten (excl. BTW).

[illegible]

5.1.1c

Bijlage B - Inschrijvingsstaat

Voor de uitvoering van Ontwikkeling leerplan rijbewijs B-opleiding in kader van 'Advies Roemer Van Rijles naar Rijonderwijs'
Zaaknummer: 31181620

Ondergetekende(n): HaskoningDHV Nederland BV

te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door 5.1.2e

verklaart (verklaren) zich door ondertekening van dit formulier bereid om diensten te verrichten zoals deze zijn beschreven in de uitnodiging tot inschrijving. Hij doet dit tegen onderstaande prijs, exclusief btw:

(Deel)product 1	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
1. Eindnotitie te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding	5.1.1c	€ 5.1.1c	€ 5.1.1c
(Deel)product 2	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
2. Eindnotitie leerdoelen voor de leerling		€	€
(Deel)product 3	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
3. - Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp van de rijopleiding incl. integratie van theorie en praktijk		€	€
(Deel)product 4	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
4. Deelproduct 4: Eindnotitie Modulair toetsen, examineren en eisen leerportfolio		€	€
(Deel)product 5	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
5. Eindnotitie Impact analyse kosten en regeldruk voor rij scholen en leerling		€	€
(Deel)product 6	Aantal/Uren	Kosten/Uurtarief	Totaal
6. Eindproduct: Eindrapport met definitieve versie Leerplan rijbewijs B-opleiding		€	€

Totaal aanbieding

Subtotaal 1.

Subtotaal 2.

Subtotaal 3.

Subtotaal 4.

Subtotaal 5.

Subtotaal 6.

Totaal aanbieding exclusief BTW

Totaal aanbieding inclusief BTW

BTW-tarief 21%

€	5.1.1c
€	
€	
€	
€	
€	
€	
€	

De inschrijving is op basis van een vaste prijs / maculatie.

De inschrijver verklaart dat hij (zij) kennis heeft genomen van alle documenten die bij de inschrijving zijn ingediend. Ook verklaart hij dat de in te dienen documenten samen de inschrijving vormen en naar waarheid zijn ingevuld.

Ondertekening

Naam Inschrijver: HaskoningDHV Nederland BV

5.1.2e

Datum: 22-09-2022

> Retouradres Postbus 20904 2500 EX Den Haag

Infram BV
Postbus 150
3950 AD Maarn
5.1.2e @infra.nl

Bestuurskern

Dir. Wegen en Verkeersveilig-
heid
Verkeersveiligheid

Rijnstraat 8
Den Haag

Contactpersoon

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @minienw.nl

Datum 28 september 2022

Datum 30 september 2022
Betreft Opdrachtbrief Ontwikkeling leerplan rijbewijs B- opleiding
in het kader van 'Advies Roemer Van Rijles naar
Rijonderwijs' (kenmerk: 31181620)

Ons kenmerk
31181620

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van uw offerte van 23 september 2022 met kenmerk
BI8505-100-100, bericht ik u als volgt.

Ik verleen u opdracht tot uitvoering van werkzaamheden in het kader van
Ontwikkeling leerplan rijbewijs B- opleiding in het kader van 'Advies Roemer Van
Rijles naar Rijonderwijs'.

De uitvoering van de werkzaamheden vangt aan na definitieve gunning en de op
te leveren producten/diensten dienen uiterlijk op 30 juni 2023 opgeleverd te
worden.

Indien wegens omstandigheden het eindproduct dan nog niet is opgeleverd, heeft
IenW de optie om de overeenkomst te verlengen met twee maal drie maanden.

De op te leveren product(en) zijn:

- Deelproduct 1: Eindnotitie te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding;
- Deelproduct 2: Eindnotitie leerdoelen voor de leerling;
- Deelproduct 3: Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp van de
rijopleiding incl. voorstel voor integratie van theorie- en praktijkdeel op
onderdelen;
- Deelproduct 4: Eindnotitie Modulair toetsen, examineren en eisen leerport-
folio;
- Deelproduct 5: Eindnotitie Impact analyse kosten en regeldruk voor rij-
scholen en leerling*;
- Eindproduct: Eindrapport met definitieve versie Leerplan Rijbewijs-B oplei-
ding.

5.1.1c

De uitvoering van deze opdracht geschiedt op basis van vaste prijs. De door mij te
betalen vergoeding op basis van vaste prijs bedraagt 5.1.1c exclusief BTW,
respectievelijk 5.1.1c inclusief 21% BTW.

Bovengenoemd bedrag is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Prijs
Deelproduct 1: Eindnotitie te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding	5.1.1c
Deelproduct 2: Eindnotitie leerdoelen voor de leerling	5.1.1c
Deelproduct 3: Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp van de rijopleiding incl. voorstel voor integratie van theorie- en praktijkdeel op onderdelen	5.1.1c
Deelproduct 4: Eindnotitie Modulair toetsen, examineren en eisen leerportfolio	5.1.1c
Eindproduct: Eindrapport met definitieve versie Leerplan Rijbewijs-B opleiding	5.1.1c
Totaal exclusief BTW	5.1.1c

Het BTW-identificatienummer van het Ministerie van IenW is:

5.1.5

De navolgende documenten vormen gezamenlijk de overeenkomst. Voor zover deze documenten met elkaar in tegenspraak zijn, prevaleert het eerder genoemde document boven het later genoemde document:

1. de opdrachtbrief;
2. de nota van inlichtingen;
3. de offerteaanvraag, inclusief bijlagen;
4. de voorwaarden zoals overeengekomen in de raamovereenkomst 'Advies- en ingenieursdiensten (BADI-2) thema 2 kenmerk: 31175052;
5. uw offerte.

Opdrachtgever stuurt en betaalt op basis van de opgeleverde (deel)product(en). Er vindt geen directe aansturing door opdrachtgever plaats.

Controlemiddelen

Voortgangsbesprekingen

Na afloop van een maand wordt een voortgangsgesprek gevoerd met de projectverantwoordelijke. In een voortgangsbespreking wordt in ieder geval ingegaan op de stand van zaken, eventueel al bereikte resultaten en de consequenties hiervan voor de planning van het verdere verloop van de opdracht en overige relevante zaken, zoals knelpunten. Tevens wordt de financiële stand van zaken voor wat betreft de uitputting en de prognose besproken waarbij het format van een voortgangsrapportage als uitgangspunt dient. Van deze besprekingen wordt een verslag gemaakt.

Bewijsstukken uitbesteed werk

Bij de facturen dienen kopieën van de door u, in het kader van deze opdracht, betaalde kosten van door u uitbesteed werk te worden gevoegd.

Deze opdracht wordt begeleid door 5.1.2e

Bestuurskern

Dir. Wegen en Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Rijnstraat 8
Den Haag

Contactpersoon

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @minienw.nl

(e-)Facturatie

Voor deze opdracht geldt een verplichting tot e-facturatie. Deze eis volgt uit de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden (ARVODI, ARIV of ARBIT). Voor meer informatie over e-facturering verwijs ik u naar de volgende website <https://www.lo-gius.nl/diensten/e-factureren/> of <https://www.helpdesk-efactureren.nl/e-facturen-versturen>

Facturatie door combinant:	HaskoningDHV Nederland
(Sap)Crediteurennummer:	5.1.5

Bestuurskern

Dir. Wegen en Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid

Rijnstraat 8
Den Haag

Contactpersoon

5.1.2e

5.1.2e

M 5.1.2e

5.1.2e @minienw.nl

Uw factu(u)r(en) kunt u indienen als e-factuur met als **verplichte** gegevens:

- Referentie: 5.1.5 ;
- Naam prestatieverklaarder: 5.1.2e
- Een duidelijke omschrijving van de levering of dienst.

Voor de adressering van de e-factuur maakt u gebruik van onderstaand **Overheidsidentificatienummer (OIN*)**:

5.1.5

In de E-Factuur moeten de onderstaande adresgegevens van het ministerie worden opgenomen:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
UDAC/F&I/087
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Op de website van IenW treft u onze [factuurvereisten](#) aan. E-facturen die ingediend worden zonder de hierboven vermelde vereisten worden niet in behandeling genomen en zullen retour gestuurd worden.

Mocht u nog niet over de mogelijkheid tot E-facturatie beschikken dan dient u de factuur met de verplichte gegevens in pdf digitaal in bij het Ministerie van IenW via het e-mailadres 5.1.2i @minienw.nl

Betalingen vinden plaats na oplevering en acceptatie per deelproduct.

5.1.1c bij oplevering van deelproduct 1: Eindnotitie te stellen kwaliteitseisen aan de rijopleiding, onder vermelding van de naam van het deelproduct.

5.1.1c bij oplevering van Deelproduct 2: Eindnotitie leerdoelen voor de leerling, onder vermelding van de naam van het deelproduct.

5.1.1c bij oplevering van deelproduct 3: Eindnotitie modulaire opbouw - educatief ontwerp van de rijopleiding incl. voorstel voor integratie van theorie- en praktijkdeel op onderdelen, onder vermelding van de naam van het deelproduct.

5.1.1c bij oplevering van deelproduct 4: Eindnotitie Modulair toetsen, examineren en eisen leerportfolio, onder vermelding van de naam van het deelproduct.

5.1.1c bij oplevering van het eindproduct: Eindrapport met definitieve versie Leerplan Rijbewijs-B opleiding, onder vermelding van de naam van het

deelproduct.

Betaling door IenW vindt enkel plaats na oplevering en acceptatie van de (deel)producten/diensten. Bewijsstukken van de opgeleverde (deel)producten/diensten dienen aangeleverd te zijn bij IenW.

Voorlopige gunning

Zoals is aangegeven in de offerteaanvraag is aan alle Inschrijvers de gelegenheid geboden om gedurende een termijn van 7 kalenderdagen na verzending van deze voorlopige mededeling een kort geding aanhangig te maken tegen het genomen besluit bij de voorzieningenrechter te Den Haag.

De voorlopige gunning wordt omgezet naar een definitieve gunning na verval van de bezwaartermijn (7 kalenderdagen) en de ontvangst van een separaat bericht na deze termijn van de Opdrachtgever over het definitief worden van de voorlopige gunning.

Indien gedurende deze termijn een kort geding aanhangig is gemaakt, zal ik niet kunnen overgaan tot definitieve gunning van de opdracht. Als duidelijk is of dergelijke rechtsmiddelen worden aangewend, en hoe de rechter ten aanzien daarvan beslist, zal ik u daar nader over berichten.

Als u niet akkoord bent met de inhoud van deze overeenkomst, dient u mij dit schriftelijk onder vermelding van bovengenoemd bestelnummer en redenen te berichten binnen twee weken na ontvangst van deze overeenkomst. U richt uw reactie aan: **5.1.2e** [@minienw.nl](mailto:5.1.2e@minienw.nl).

Hoogachtend,

NAMENS DE STAAT DER NEDERLANDEN
DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,

5.1.2e ,

5.1.2e

5.1.2e

Bestuurskern

Dir. Wegen en Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Rijnstraat 8
Den Haag

Contactpersoon

5.1.2e

5.1.2e

M **5.1.2e**

5.1.2e @minienw.nl